

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 330/2010-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. J., S., zastúpeného JUDr. M. M., pre namietané porušenie jeho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 12 Co/14/2009-131 z 29. júna 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. J. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. augusta 2010 doručená sťažnosť Ing. J. J., S. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods.

2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 12 Co/14/2009-131 z 29. júna 2010.

Zo sťažnosti vyplýva, že „Sťažovateľ“ - Ing. J. J., sa ako navrhovateľ návrhom na začatie konania zo dňa 30. 05. 2005, doručeným Okresnému súdu Bratislava I dňa 01. 06. 2005, domáhal proti odporcovi – A. a. s., určenia neplatnosti poistnej zmluvy č. ... zo dňa 04. 11. 1999 a zaplatenia sumy 85.896,- Sk s 0,5 % denným úrokom od 23. 07. 2001 do zaplatenia a trov konania titulom neoprávneného obohatenia.

V konaní súd prvého stupňa dospel k záveru, že zmluva o životnom poistení bola uzavretá platne v súlade s ustanovením § 792 ods. 1 Občianskeho zákonníka a navrhovateľ bol s podmienkami zmluvy riadne oboznámený. Súd konštatoval, že v danom prípade navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno svojho tvrdenia o absolútnej neplatnosti poistnej zmluvy z dôvodu, že bola uzavretá zo strany odporcu podvodne, v rozpore s dobrými mravmi, je neurčitá a nezrozumiteľná. Navrhovateľ mal možnosť podľa čl. 15 bod 5 Všeobecných poistných podmienok pre životné poistenie vypovedať zmluvu v lehote dvoch mesiacov po jej uzavretí, navrhovateľ však túto možnosť nevyužil. Keďže navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno svojich tvrdení, že poistná zmluva č. ... je neplatná, nevznikol mu nárok na vrátenie sumy 85.896,- Sk titulom bezdôvodného obohatenia, preto súd návrh v celom rozsahu zamietol. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a úspešnému odporcovi priznal proti navrhovateľovi náhradu trov konania vo výške 23.139,50 Sk.

Krajský súd v Bratislave rozhodol o odvolaní navrhovateľa rozsudkom, č. k.: 12Co/14/2009-131, zo dňa 29. 06. 2010, ktorým rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Navrhovateľa zaviazal zaplatiť odporcovi náhradu trov odvolacieho konania v sume 280,79 Eur.

Po preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru, že nie je dôvod ani na zmenu, ani na zrušenie rozhodnutia prvostupňového súdu, ktorý náležite zistil skutkový stav veci, vec posúdil správne po právnej stránke a svoje rozhodnutie patričným spôsobom odôvodnil.

Odvolační soud zdůraznil, že návrh na uzavření životního pojištění č. 520419, který návrhovátelem podepsal dne 22. 10. 1999, nebyl smlouvou, ale k uzavření smlouvy došlo až doručením akceptu ze strany odporce, tedy tzv. poistky, kde se nenacházeli číastkové výplaty poistné sumy, které jsou uvedené v návrhu na uzavření životního pojištění č. ... Samotná smlouva tak byla uzavřena v zmysle akceptu, kde sa garantovalo len zaplataenie základného poistného plnenia vo výške 447.086,- Sk. V prípade, ak by odporca musel vrátiť návrhováteľovi celú hodnotu zaplataeného poistného, vzniklo by na strane návrhováteľa bezdôvodné obohatenie, nakoľko mal poistné krytie po celú dobu platnosti smlouvy. ...

Proti napadnutému rozsudku Krajského súdu v Bratislave nie je prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, preto má sťažovateľ za to, že v danom prípade je splnená podmienka vyčerpania opravných prostriedkov podľa § 53 zákona č. 38/1993 Z. z.

Sťažovateľ uvádza, že ústavná sťažnosť je podaná v zákonnej dvojmesačnej lehote, nakoľko smeruje proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č. k.: 12Co/14/2009-131, zo dňa 29. 06. 2010, ktorý bol sťažovateľovi doručený dňa 29. 06. 2010.

Z opatrnosti podal sťažovateľ proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu dovolanie zo dňa 23. 07. 2010, ktorým sa doteraz Najvyšší súd Slovenskej republiky meritórne nezaoberal...“.

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že rozsudkom krajského súdu č. k. 12 Co/14/2009-131 z 29. júna 2010 boli porušené jeho základné práva podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, aby tento rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a aby sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej smlouvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri prerokovaní sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu č. k. 12 Co/14/2009-131 z 29. júna 2010, vychádzal z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach tým spôsobom, že ochrany základných práv a slobôd sa na ústavnom súde možno domáhať iba v prípade, ak túto ochranu nemôžu sťažovateľom poskytnúť všeobecné súdy.

Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých

orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Sťažovateľ považuje napadnutý rozsudok krajského súdu za zjavne neodôvodnený a arbitrárny a tvrdí, že všeobecné súdy sa nevysporiadali s jeho námietkami a že vec (resp. otázku vzniku a platnosti poisťnej zmluvy) nesprávne právne posúdili, v dôsledku čoho došlo k porušeniu jeho označených práv, a preto sa domáha aj zrušenia tohto rozhodnutia.

Sťažovateľ uviedol, že proti napádanému rozsudku krajského súdu podal dovolanie z 23. júla 2010, o ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dosiaľ nerozhodol.

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ svoje námietky uplatnil v sťažnosti podanej ústavnému súdu, ako aj v dovolaní, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie skončené, musela byť sťažnosť odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, bude rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Súbežné podanie dovolania a sťažnosti ústavnému súdu navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá

aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 358/09), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti ústavnému súdu je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd sa však v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľa prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd, majúci na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľovi lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99 a jeho body 51, 53, 54).

A contrario potom platí, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní bude mať sťažovateľ k dispozícii už iba podanie sťažnosti ústavnému súdu týkajúcu sa tohto rozhodnutia za obvyklých podmienok.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. septembra 2010